

HvJEU 4 december 2025
Mio en Konektra

AIPPI Symposium 2026

Marga Verwoert
Partner | Advocaat

Leeway

A photograph of a microphone on a stand in a dimly lit room. The microphone is positioned in the lower right quadrant. The background is a light blue-grey color, with several bright spotlights creating a dramatic effect. A red light source is visible in the upper right, casting a warm glow. The overall atmosphere is moody and artistic.

*Laat me
Laat me
Laat me m'n eigen gang maar gaan
Laat me
Laat me
Ik heb 't altijd zo gedaan*

© Ramses Shaffy

Bescherming gebruiksvoorwerpen

Verschillende regimes mogelijk

- Octrooi – nieuw, inventief, 20 jaar
- Model – nieuw, eigen karakter, 25 jaar (ongeregistreerd 3 jaar)
- Vormmerk – onderscheidend vermogen, oneindige duur
- Auteursrecht - oorspronkelijkheid, 70 jaar na overlijden maker

Noodzaak harmonisatie t.b.v. interne markt EU

- Gelijke regels
- Minder handelsbelemmeringen
- Meer innovatie

Harmonisatie van auteursrecht traditioneel lastig

- Auteursrecht sterk verbonden met cultuur

Ontwikkeling werkbegrip EU

Harmonisatie auteursrecht alleen middels deel-richtlijnen

- Software-richtlijn 91/250/EEG: computerprogramma beschermd als het “*in die zin oorspronkelijk, dat het een eigen schepping van de maker is*”
- Duur-richtlijn 93/98/EEG voor foto's
- Databanken-richtlijn 96/9/EG voor databanken

Daarna Hof van Justitie:

- HvJ 16 juli 2009, *Infopaq I*: toets geldt voor alle soorten werken.
- HvJ 1 dec 2011, *Eva Maria Painer*: een intellectuele schepping (EIS) van de auteur is die de persoonlijkheid weerspiegelt (PW) door de vrije creatieve keuzes
- HvJ 12 sept 2019, *Cofemel*: criteria gelden ook voor toegepaste kunst
- HvJ 11 juni 2020, *Brompton Bicycle*: technische beperkingen sluiten ruimte voor vrije creatieve keuzes niet uit

Werkbegrip in Nederland

Traditioneel lage drempel voor bescherming (idem Benelux, Zweden, Frankrijk)

- NL werkbegrip conform HR 30 mei 2008 Endstra (auteursrecht op achterbankgesprekken)
“eigen oorspronkelijk karakter” (EOK) en “persoonlijke stempel van de maker” (PS)
- Vrije keuzes zijn ook altijd creatieve keuzes, tenzij keuzes banaal of triviaal

Impact Infopaq 2009 en Painer 2011?

Stokke / Fikzo HR 12 april 2013

- NL werkbegrip = Europese Infopaq norm (EOK+PS) = (EIS+PW)
- Europese norm = dezelfde lage drempel
- Andere lidstaten zien het dus helemaal verkeerd

Rechtbank Den Haag 6 maart 2009

Noordwand / Spits Wallcoverings

Auteursrecht op maatvoering (12,9 x 13,7cm) van twee gekleurde strepen volgens de Endstra norm

4.2. (...) eigen, oorspronkelijk karakter (...) houdt in dat de vorm niet ontleend mag zijn aan die van een ander werk. (...) Uitgesloten wordt al hetgeen zo banaal of triviaal is, dat geen creatieve arbeid valt aan te wijzen.

4.3. (...) persoonlijke stempel van Noordwand. (...) gekozen uit een veelheid van mogelijke patronen

Nederlandse rechtspraak vlak voor HvJ Mio 4 december 2025

Hof Den Haag 29 april 2025 Import / Mandwerk

- Gevlochten manden resultaat van banale keuzes
- Ook combinatie is banaal
- Weglaten bodem is een idee
- Geen 'eigen intellectuele schepping'

Rechtbank Den Haag 1 april 2025 Basil / BRN

City Shopper

BO 205

- Combinatie nog niet bekend in vormgevingserfgoed
- Combinatie van 7 bestaande elementen beschermd
- Inbreuk want overeenstemmende totaalindruk

Rb Den Haag 16 april 2025 - biotensor

Biosensor

Biotensor

- 'de vormgeving van het handvat, de steel, de kop en het verbindingsstuk getuigen van creatieve keuzes'
- 'voldoende alternatieven op de markt dus voldoende ruimte voor creatieve keuzes'
- Uit vonnis blijkt niet *waarom* de keuzes creatief zijn
- Overeenstemmende totaalindrukken dus inbreuk

Rechtbank Gelderland KG 30 juni 2025 Stokke / Cybex

Tripp Trapp

Iris

- Stokke beroept zich op 8 beschermde trekken
- Rb: 2 trekken voldoen aan werkbegrip: L poot en schuine staanders
- Hoge mate van oorspronkelijkheid, daarbij past ruime beschermingsomvang
- Inbreuk op basis van totaalindrukkencriterium, 2 beschermde trekken herkenbaar overgenomen

Hof Arnhem-Leeuwarden 2 december 2025

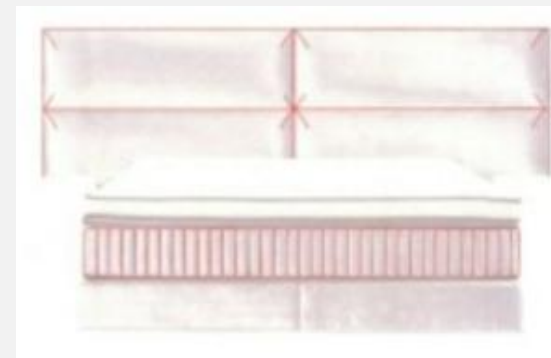
Luxury Bedding / GMG

- Rb: niet voldaan aan werktoets
- Hof: Bed is gebruiksvoorwerp, keuzes grotendeels ingegeven door ergonomische en technische eisen
- Er is ruimte voor creatieve keuzes die persoonlijkheid weerspiegelen
- Specifieke combinatie van overdadig gedimensioneerde hoofdborden en omlijsting matras (tube/diamond patroon) is eigen intellectuele schepping
- Grondige onderbouwing
- Inbreuk (overeenstemming niet betwist)

Serta Luxury Collection

Norma hotel collection

Grote verschillen binnen de EU

Birkenstock Madrid sandaal

Duitsland

- Landgericht: wel werk
- Bundesgerichtshof 20 februari 2025: geen werk
- Verwijzing naar Infopaq, Painer, Cofemel, Brompton

Toepassing

- Karl Birkenstock heeft zich 'gehouden aan het reeds bekende en is met de omstreden sandaalmodellen uiteindelijk binnen het ambachtelijk vakmanschap van een schoenmaker of orthopedisch schoenmaker gebleven'
- geen overschrijding van het alledaagse

Nederland

- Rb Midden-NL 12 november 2025: wél werk
- Verwijzing naar Infopaq, Painer, Cofemel, Brompton
- Rechtbank is bekend met Bundesgerichtshof arrest

Toepassing

- zeven concrete elementen (3 vrije, 4 creatieve) die voldoen aan werktoets
- nadruk op combinatie-leer
- afwijking van gangbare

Verschillende uitkomsten verklaard

- Dezelfde norm
- Beide gerechten:
 - erkennen het uniforme werkbegrip;
 - hanteren “vrije creatieve keuzes” + “persoonlijkheid weerspiegelen”.
- Open norm kan tot waarderingsverschil leiden
- Auteursrecht kent geen maatpersoon, dus rechter kijkt in principe door eigen bril
- Bundesgerichtshof:
 - stijgt niet uit boven het alledaagse, voor schoenmaker gangbare keuzes
 - focus op het functionele orthopedische
- Rechtbank Midden-Nederland:
 - afwijking van destijds gangbare vormgeving, geen maatman
 - nadruk op combinatie van op zichzelf niet beschermde elementen

Export NL maatstaven

- Export van eigen
 - Ankergedaagde in NL, pan-EU verbod o.g.v. 8(1) Brussel I-bis
 - Kritiek neemt toe uit andere lidstaten:
 - Is NL werkbegrip in lijn met Unierecht? En ook:
 - Is NL inbreuk criterium in lijn met Unierecht?
- “totaalindrukkencriterium” is modelrechtelijke toets, past niet in auteursrecht*

EU copyright law harmonisation – an empirical analysis of national courts case law - Derclaye en Stupfler (Hart 2025)

Analyse 50 laatste uitspraken per lidstaat (t/m 2021)

Nederland:

Oorspronkelijkheid

- NL past wel de Cofemel norm toe maar betreft (net als BE en FR)

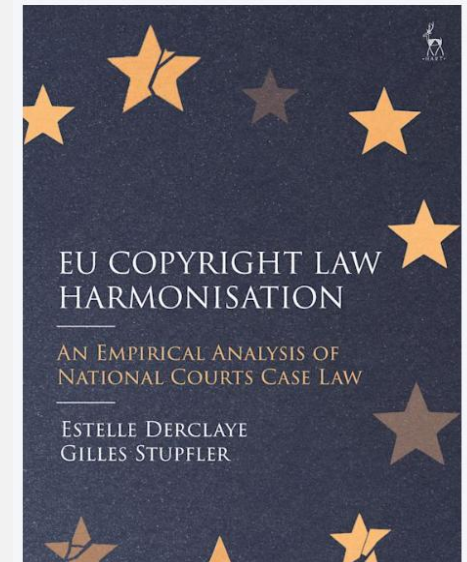
ten onrechte prior art: als niet gebruikelijk of bekend, dan vrij en creatief

Inbreuktoets

- NL totaalindrukkencriterium niet in lijn met Cofemel (overname auteursrechtelijke elementen); opvallend vaak verwijzing naar eigen HR Stokke/Fikzo 2013

20 / 25 uitspraken over gebruiksvoorwerpen niet in lijn met de Europese norm

"making the Netherlands the third least compliant country"

- 1/3 van de lidstaten gebruikt 'totaalindrukkencriterium' in enige vorm

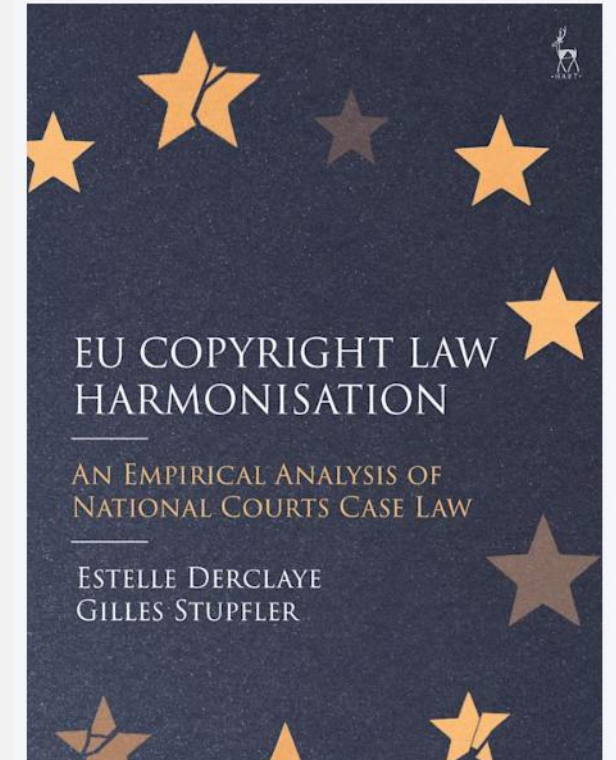
Duitsland: Slechts 7 van de 50 zaken zien op gebruiksvoorwerpen

- Traditioneel wordt minder een beroep gedaan op auteursrecht, meer op modelrecht
- 3 van de 7 uitspraken niet compliant omdat de Duitse rechter soms nog de eis van artistieke waarde leest in Cofemel

Laatst toegetroden lidstaten scoren relatief goed (Polen)

- Waarschijnlijk vanwege crossborder training

Auteurs erkennen hoe ingewikkeld e.e.a. is voor rechters om met open normen te werken, bevelen intensiever overleg tussen lidstaten aan.

Zorgt MIO
voor één
Europese
bril?

HvJEU Mio - feiten

Asplund

Mio

USM

Konektra

Palais Royal

Cord

1e aanleg: wel © en inbreuk

Hof stelt prej. vragen

USM Haller

Modulair kastensysteem

Landgericht: wel © en inbreuk

Hof: geen ©

Bundesgerichtshof: stelt prej. vragen

HvJEU Mio en Konektra

1. Verhouding auteursrecht - modellenrecht
2. Inhoud werkbegrip: wat is oorspronkelijkheid?
3. Inbreuktoets

1. Auteurs- en modellenrecht

- Bundesgerichtshof: is er een “*regeluitzondering-relatie*” tussen modelrechtelijke en auteursrechtelijke bescherming?
- Ofwel: gelden voor oorspronkelijkheid van gebruiksvoorwerpen hogere eisen dan voor andere soorten werken? Antwoord: Nee
- Cumulatie alleen als aan vereisten van beide regimes is voldaan.

Auteurs- en modellenrecht

- Opvallende overwegingen:
 - Cumulatie beperkt tot bepaalde gevallen
 - Auteursrecht voorbehouden aan voorwerpen die het verdienen om als werk te worden beschermd
 - artistieke waarde is een Italiaanse eis en tot voor kort ook een Duitse eis
 - Auteur moet een uniek werk creëren
 - uniek is een Tsjechische eis
- HvJEU bevestigt: geen hogere eisen aan gebruiksvoorwerpen!
 - *woorden als 'verdienen' en 'uniek' dus niet gebruiken als achterdeurtje*

2. Oorspronkelijkheid

- Werk moet persoonlijkheid van de auteur weerspiegelen (PW), doordat er uiting wordt gegeven aan vrije én creatieve keuzes (CK).
- Rekening houden met de specifieke aard van werken van toegepaste kunst, immers primair gebruiksvoorwerpen
- **Gamechanger**: Creativiteit mag niet worden verondersteld dus moet voortaan worden gesteld en bewezen!
- NL (en Zweden): Een streep door ~~vrije keuze = creatieve keuze~~

Bewijslast creatieve keuzes

- Wat is wel relevant?
 - Creatieve elementen stellen en onderbouwen, zoals weerspiegeld in werk = expressie
 - Creatieve schikking van bestaande elementen stellen en onderbouwen
- Wat is niet relevant?
 - Esthetisch of artistiek effect
 - Bedoeling van auteur tijdens scheppingsproces
 - NL streep door: ~~Factoren die na creatie zijn ontstaan, zoals bekendheid, erkenning, succes, tentoonstelling in musea, etc.~~

Inbreuktoets

Gamechanger:

NL streep door: ~~totaalindrukkencriterium~~

- Voortaan is alleen van belang de ‘herkenbare overname’ van ‘elementen die de persoonlijkheid van de auteur weerspiegelen’ (r.o.86)
- De algemene indruk van de ‘inbreukmakende’ ontwerpen is een modelrechtelijk criterium (r.o. 87)

Gamechanger:

- Er is maar één beschermingsomvang
- NL streep door: ~~Mate van oorspronkelijkheid bepalend voor beschermingsomvang~~

Wat zou u doen?

Asplund

Palais Royal

1e aanleg: wel © en inbreuk

Hof stelt prej. vragen

USM

USM Haller - Modulair kastensysteem

Landgericht: wel © en inbreuk

Hof: geen ©

BGH: stelt prej. vragen

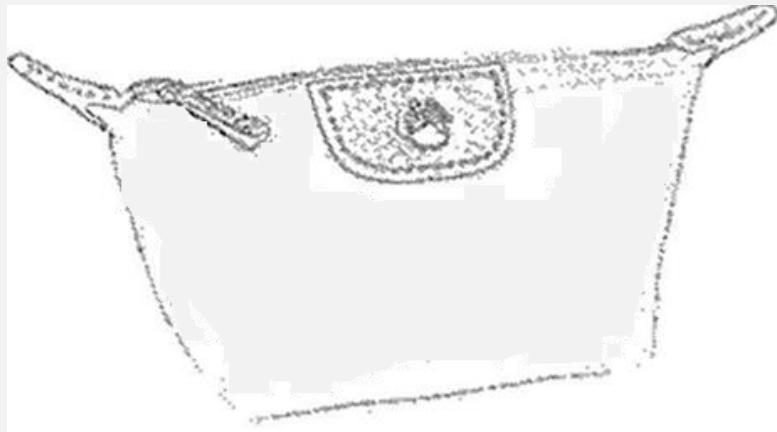
Uitspraken ná HvJ EU
Mio arrest 4 december 2025
BE en NL

Hof van Beroep Brussel 13 januari 2026

Longchamp / Vadigran

Le Pliage portemonnee

Nobby hondenpoepzakhouder

- Roept bescherming in voor *contouren*, combinatie van lijnen in bepaalde verhoudingen
- Beroept zich op creatieve schikking bestaande elementen (trapeziumvorm + smalle lipvormige uitsteeksels)
- Hof: wel creatieve combinatie van keuzen, geven ontwerp uniek aspect
- Geen inbreuk, niet herkenbaar overgenomen

Rb Brussel 29 januari 2026 Gommaire

Tafel Dennis

Tafel Munduk

- Rb citeert Mio en benadrukt idee vs expressie
- X – onderstel is een vrij idee, maar deze concrete expressie is creatief.
- Rb ziet combinatie van *'vormkeuzes die niet louter functioneel of banaal zijn'*
- Wel een inbreuk maatman: De creatieve keuzes zijn *'voor de geïnformeerde waarnemer'* herkenbaar overgenomen in de Munduk

Hof Den Haag 26 februari 2026 Secrid / Pularys

- Secrid beroept zich op 8 vrije en creatieve elementen in de Miniwallet

Rb 18 juli 2024: inbreuk op modelrechten

Hof oordeelt subsidiair ogv auteursrecht
Citeert Mio en benadrukt dat creativiteit niet mag worden verondersteld

- De keuzes zijn deels technisch bepaald of het gaat om 'een van de mogelijke en voor de hand liggende keuzes waaruit ontwerper kan kiezen'
- Individuele elementen kwamen al voor, ook in combinatie.
- Secrid heeft niet onderbouwd *waarom* de keuzes creatief of uniek zouden zijn.
- Miniwallet voldoet niet aan werkbegrip

Hof Den Haag 20 feb 2026

Secrid

‘de gekozen elementen en ook combinaties daarvan kwamen al in vormgevingserfgoed voor

en/of het gaat daarbij om één van de mogelijke en voor de hand liggende keuzes waaruit een ontwerper kan kiezen (...)

Bovendien heeft Secrid niet onderbouwd waarom de door haar opgesomde “creatieve keuzes” creatief of uniek zouden zijn. (R.o. 6.55)

Bundesgerichtshof

Birkenstock

Karl Birkenstock heeft zich ‘gehouden aan het reeds bekende en

is met de omstreden sandaalmodellen uiteindelijk binnen het ambachtelijk vakmanschap van een schoenmaker of orthopedisch schoenmaker gebleven’.

‘Dat en op welke wijze Karl Birkenstock de bestaande ontwerpvrijheid op een creatieve manier heeft benut (...), is niet herkenbaar.’ (R.o. 31)

Een nieuw tijdperk voor de NL praktijk

Hof Den Haag

en Bundesgerichtshof

gingen ons voor

met een uniforme beoordeling van oorspronkelijkheid in Secrid en Birkenstock.

Mio zet een dikke rode streep door een aantal NL tradities.

Maar tradities zijn hardnekkig, dus er zijn vast nog mensen in de zaal die denken:

Laat me, laat me, laat me mijn eigen gang maar gaan

Laat me, laat me, ik heb het altijd zo gedaan

Dank voor uw aandacht!